

POUČEVANJE TUJIH JEZIKOV V SLOVENSKEM ŠOLSKEM SISTEMU: PROSTOR TUDI ZA JAPONŠČINO?

Bronka STRAUS

Ministrstvo za izobraževanje, znanost
in šport Republike Slovenije, Slovenija
bronka.straus@gov.si

Povzetek

V prispevku so na kratko osvetljene jezikovnopolitične usmeritve nekaterih za Slovenijo pomembnih mednarodnih organizacij, v nadaljevanju pa tudi položaj in vloga tujih jezikov v slovenskem šolskem sistemu tako v osnovni kot v srednji šoli. Kot zadnji tuji jezik je bila v predmetnik osnovne in srednje šole vpeljana kitajščina. V prispevku je podrobno opisano, kako je to vpeljevanje potekalo s strokovnega, organizacijskega in systemskega vidika. Hkrati je podan tudi trenutni uvid v poučevanje kitajščine v slovenskem šolskem sistemu. Systemsko umeščanje kitajščine je bil kompleksen in dolgotrajen proces, ki pa lahko predstavlja eno od izhodišč za razmislek o uvajanju japonščine.

Ključne besede: večjezičnost; tuji jeziki; slovenski šolski sistem; kitajščina; japonščina

Abstract

The article opens with a brief insight into the language policies of some international multilateral organisations of importance to Slovenia, and then continues to describe the place and roles of foreign languages in Slovene elementary and upper secondary schools. Chinese was the last foreign language to be integrated into the Slovene school system. The article introduces the process of its integration from the professional and organisational point of view as well as the one from the Slovenian school system. The whole integration process of Chinese into the Slovene curriculum was very complex and time consuming, but can as such serve as the bases for reflection on the way to integrate the Japanese language as well.

Keywords: plurilingualism; foreign languages; Slovene school system; Chinese; Japanese

1 Splošno o večjezičnosti in jezikovnih politikah

Znanje tujih jezikov je bilo od nekdaj cenjeno, danes pa je bolj ali manj samoumevno. Svet globalizacije, kulturne raznolikosti in večjezičnosti oblikuje naš vsakdan tako na osebni ravni kot v profesionalnem in družbenem življenju. Kot odgovor na ta izziv tudi izobraževalni sistemi iščejo optimalne možnosti, kako vsakemu posamezniku že v času šolanja omogočiti, da razvija sporazumevalno zmožnost, del katere je tudi zmožnost sporazumevanja v tujem jeziku. Za angleščino velja, da je lingua franca in hkrati tudi najbolj govorjeni tuji jezik v svetu. Znanje angleščine je torej danes nujno, ne pa zadostno.

Hkrati se je potrebno zavedati osnovnega principa in sicer, da se vse ves čas spreminja in da tudi angleščina ne bo večno na prvem mestu. Zato je znanje več jezikov tista resnična dodana vrednost. Sodobne jezikovne politike gledajo na večjezičnost iz dveh zornih kotov. Prvi je z vidika posameznika, katerega raznojezičnost (ang. plurilingualism) sestavljajo tako materni jezik, kot drugi jezik(i) okolja in tuji jeziki. Kompleksnejša je jezikovna zmožnost posameznika, tem več možnosti ima za uspešno in zadovoljno življenje tako v privatnem in družbenem življenju kot pri profesionalnem razvoju. Drugi je z vidika večjezičnosti okolja in družbe (ang. multilingualism), v katerih živimo in se gibljemo. Globalizacija in čedalje večja mobilnost ljudi sta povzročili jezikovno in kulturno raznolikost v vseh okoljih: v družinah, razredih, šolah, soseščinah, mestih, državah, regijah. Vse to prinaša veliko pozitivnih sprememb in dodano vrednost, seveda ob pogoju, da jih znamo izkoristiti, da se zavedamo teh vrednot in da presežemo občutek ogroženosti.

2 Svet Evrope

Vse velike mednarodne organizacije, katerih članica je Republika Slovenija, so v zadnjih dvajsetih letih posvečale veliko pozornosti vprašanju, povezanih z učenjem in poučevanjem jezikov. Na tem področju ima posebno pomembno vlogo Svet Evrope. Leta 2001, ko smo praznovali evropsko leto jezikov, je objavil Skupni evropski jezikovni okvir (ang. Common European Framework of Reference for Languages), ki predstavlja temeljno strokovno delo pri načrtovanju, izvajanju ter vrednotenju učenja in poučevanja tujih jezikov v evropskih državah in širše. Dokument je preveden v 40 jezikov¹, tudi v slovenščino. Države članice posvečajo veliko pozornost temu, da je čim več nacionalnih izpitov iz znanja tujih jezikov pravilno umeščenih v omenjeni okvir in da se tako zagotovi primerljivost jezikovnega znanja. Državni izpitni center Republike Slovenije je leta 2016 zaključil z umeščanjem izpitov iz angleškega, nemškega, francoskega, italijanskega in španskega jezika v Skupni evropski jezikovni okvir. Na

¹ Dostopno na spletni strani Sveta Evrope:

<https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/home>.

podlagi Pravidnika o izdajanju certifikatov z evropsko ravni znanja tujega jezika (2016) je Državni izpitni center RS maturantom v letu 2017 prvič ob maturitetnem spričevalu izdal tudi certifikate o znanju tujih jezikov na treh različnih stopnjah: B1 na poklicni maturi, B1 in B2 na splošni maturi, na osnovni in višji ravni zahtevnosti ter A2, B1 in B2 pri izpitih na osnovni in višji ravni za odrasle.

Svet Evrope je v letu 2017 izdal dopolnitev Skupnega evropskega jezikovnega okvira, v katerem so podrobneje obdelani nekateri vidiki, kot na primer mediacija in raznojezična kompetenca, dodani so opisniki za pred A1 stopnjo, obogateni opisniki za A1 in C2 itn. Svet Evrope je pomagal državam članicam pri pregledu nacionalnih jezikovnih politik (MŠZŠ, Prerezi politike jezikovnega izobraževanja v Sloveniji, 2003) ter razvil orodja za samoevalvacijo znanja tujih jezikov, tako imenovane evropske jezikovne listovnike, ki smo jih za različne starostne skupine razvili tudi Sloveniji.² V zadnjih letih je veliko pozornosti namenjeno obvladovanju učnega jezika, kar je predpogoj za kakovost in pravičnost v izobraževanju (Svet Evrope, 2014), ter problem, kako učinkovito pomagati pri učenju jezika sprejemne države za migrante in begunce³.

3 Evropski center za moderne jezike

Znotraj Sveta Evrope deluje posebna institucija – [Evropski center za moderne jezike](#) (v nadaljevanju ECMJ), ki se ukvarja izključno z zagotavljanjem kakovosti učenja in poučevanja jezikov v državah članicah ter nudenju pomoči pri izzivih s tega področja. V osrčju programa delovanja ECMJ je izobraževanje učiteljev, med temami pa so najbolj izpostavljene naslednje: razvoj kompetenc učiteljev jezikov, migracije in jezikovno poučevanje, večjezično izobraževanje, znakovni jezik, informacijsko komunikacijska tehnologija v jezikovnem izobraževanju, mobilnost in medkulturni dialog, ocenjevanje, jeziki in zaposlovanje, zgodnje učenje jezikov, CLIL ali poučevanje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku, učni jeziki ter aktivnosti za umeščanje izpitov v skupni evropski jezikovni okvir ter uporaba jezikovnih listovnikov. Slovenija je ena izmed aktivnejših članic: na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport skrbimo, da se slovenski predstavniki redno udeležujejo seminarjev, organiziranih v prostorih ECMJ, izkoriščamo možnosti obiskov strokovnjakov ECMJ v Sloveniji, prav tako pa preizkušamo nove pedagoške pristope, ki so bili razviti v okviru tega centra (na primer projekt [ROPP – referenčni okvir za pluralistične pristope](#)).

² Dostopni na spletni strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport: http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/urad_za_razvoj_in_kakovost_izobrazevanja/jezikovni_o_izobrazevanje/evropski_jezikovni_portfolijoevropski_jezikovni_listovnik_eij/.

³ Dostopno na spletni strani Sveta Evrope: Jezikovna integracija odraslih priseljencev: <https://www.coe.int/en/web/lang-migrants>.

4 Evropska unija

Evropska komisija je že leta 2002 med barcelonske cilje zapisala, da naj bi vsak državljani EU govoril poleg materinščine še dva tuja jezika. Evropska komisija se je odločila, da bo za potrebe spremljanja razvoja na tem področju pripravila jezikovni indikator, ki bi bil v pomoč pri merjenju napredka. V letih 2008 – 2012 se je zvrstilo kar nekaj projektov, zasedale so razne delovne skupine, sprejeta so bila priporočila (za zgodnje učenje tujih jezikov, za znanje jezikov na trgu dela), narejena je bila poglobljena študija Evropska raziskava o jezikovnih kompetencah (2012), ki je pokazala, da smo še daleč od zastavljenega cilja. Čeprav ima jezikovno izobraževanje v različnih državah veliko skupnega, pa vendar ostaja specifično od države do države, tako da na koncu soglasja glede jezikovnega indikatorja ni bilo. S tem so za nekaj časa zamrle pobude na tem področju v okviru Evropske komisije. Ne glede na to pa trenutne razprave znotraj Evropske komisije kažejo, da bo vprašanje jezikovnega indikatorja ponovno postalo pomembna tema. Evropska komisija je med drugim izdelala tudi orodje za začetno učenje jezika⁴ za vse tiste, ki so prijavljeni za izmenjave znotraj programa Erasmus+. Velik poudarek na mobilnosti znotraj programa Erasmus+ je znatno vplivalo na percepcijo učenja jezikov kot »dolgoročno pozitivno« ter na »spodbujanje široke jezikovne raznolikosti ter medkulturne zavesti EU« (Klemenčič, 2017, str. 10).

5 UNESCO

Jezikovna raznolikost je skupna dobrina človeštva in tako so jezikovne vsebine prisotne tudi v programih Unesca, kjer je večkrat poudarjen pomen učenja maternega jezika pa tudi tujih jezikov pri zagotavljanju pravičnosti, kakovosti in trajnosti v izobraževanju. Jezikovno izobraževanje je bila ena izmed točk 194. seje Izvršnega sveta UNESCO aprila 2014⁵. Med sklepi so zapisani podobni cilji, kot jih najdemo v okviru Sveta Evrope in Evropske unije: raznojezičnost razvija medkulturno razumevanje in duh strpnosti, omogoča sporazumevanje preko jezikovnih in kulturnih meja ter pomaga pri ekonomskem, družbenem in kulturnem razvoju držav in družb. Septembra 2017 je bila v Ljubljani pomembna mednarodna konferenca o odprtih virih v izobraževanju: sprejet je bil Ljubljanski akcijski načrt, v katerem je ena izmed točk namenjena izzivom na področju jezikov in kulture⁶. Poudarjena je dostopnost odprtih izobraževalnih virov v vseh jezikih, tudi manj govornih in ogroženih, hkrati pa nujnost njihove prilagojenosti lokalnemu okolju.

⁴ Dostopno na spletni strani Evropske komisije: <https://erasmusplusols.eu/sl/language-courses-sl/>.

⁵ Dostopni na spletni strani Unesca: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002274/227488e.pdf> (str. 36-37).

⁶ Dostopen na spletni strani Unesca: <http://www.oercongress.org/woerc-actionplan/>.

6 Jezikovna politika v Republiki Sloveniji

Osrednji dokument jezikovne politike v Sloveniji je Resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014 – 2018 (Ministrstvo za kulturo, 2013), iz katerega izhajata Akcijski načrt za jezikovno izobraževanje (ANJI) in Akcijski načrt za jezikovno opremljenost ANJO (oba Ministrstvo za kulturo, 2014). Osrednji cilj slovenske jezikovne politike je tako »oblikovanje skupnosti samostojnih govork in govorcev z razvito jezikovno zmožnostjo v slovenščini, zadostnim znanjem drugih jezikov, z visoko stopnjo jezikovne samozavesti in ustrezno stopnjo pripravljenosti za sprejemanje jezikovne in kulturne različnosti.« (ReNPJP14-18, 2013, str. 6). Resolucija je zastavljena po vsebinskih sklopih: slovenščina kot prvi jezik za govorce slovenščine v Republiki Sloveniji, v zamejstvu in po svetu, slovenščina kot drugi in tuji jezik, jeziki manjšin in priseljencev v Republiki Sloveniji in tuji jeziki. Posebej so izpostavljeni govorce s posebnimi potrebami, pozornost pa je namenjena jezikovni ureditvi visokega šolstva in znanosti. Zastavljeni cilji v okviru teh področij so konkretizirani v Akcijskem načrtu za jezikovno izobraževanje. Obstoje jezika je danes povezan tudi s stopnjo njegove prisotnosti v digitaliziranem svetu, kar pomeni, da je nujno razvijati jezikovno infrastrukturo. Konkretni ukrepi na tem področju so zapisani v Akcijskem načrtu za jezikovno opremljenost. Ministrstvo za kulturo, ki je skrbnik uresničevanja nacionalnega programa za jezikovno politiko, s pomočjo ostalih resorjev vsako leto pripravi poročilo o dejavnostih, ki so bile izpeljane na podlagi zgoraj omenjenih dokumentov. Pregled poročil pokaže, da je uresničevanje ukrepov s področja jezikovnega izobraževanja zadovoljivo, da pa je bilo bistveno premalo narejenega na področju jezikovne opremljenosti.⁷

7 Jeziki v okviru slovenskega izobraževalnega sistema

Kadar govorimo o jezikih, ki so prisotni v vzgojno-izobraževalnem prostoru oz. procesu, se le-ti pojavljajo v različnih vlogah: kot učni jeziki, torej jeziki v katerih poteka učni proces (v slovenskem vzgojno-izobraževalnem sistemu so to slovenščina, pa tudi madžarščina in italijanščina na obeh narodnostno mešanih območjih). Učni jezik vstopa v šolo tudi kot šolski predmet pa tudi kot jezik stroke. Italijanščina in madžarščina sta kot manjšinska jezika tudi jezika okolja.⁸ V obveznem kurikulumu so tudi tuji jeziki,

⁷ Poročila dostopna na spletni strani Ministrstva za kulturo:

http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/sluzba_za_slovenski_jezik/resolucija_o_nacionalnem_programu_za_jezikovno_politiko_20142018/.

⁸ Vsaka od obeh narodnostno-mešanih področij imata drugačen model vključevanja manjšinskega jezika v učni proces: na območju, kjer živi italijanska narodna skupnost (v obalnih občinah Izola, Koper in Piran) poteka vzgojno izobraževalno delo v vrtcih in šolah v italijanskem jeziku, slovenski jezik pa je v teh šolah obvezen predmet. Po drugi strani pa je v šolah na tem območju, kjer poteka VIZ v slovenskem jeziku, italijanski jezik obvezen predmet, prav tako pa se z italijanščino seznanjajo

medtem kot se materni jeziki otrok, ki jim slovenščina ni prvi jezik, poučujejo v popoldanskem času kot dopolnilni pouk maternih jezikov in kultur za otroke priseljencev. Ta pouk se organizira v sodelovanju z državami izvora.

7.1 Tuji jeziki v osnovni šoli

7.1.1 Prvi tuji jezik

Prvi tuji jezik je vključen v obvezni program devetletne osnovne šole od drugega razreda dalje, učenci pa lahko izbirajo med angleščino in nemščino. Razmerje je 97% proti 3% v prid angleščini, nemščina je izbrana pretežno v osnovnih šolah v severnem in severovzhodnem delu Slovenije. Prvi tuji jezik se od šolskega leta 2015/16 učenci lahko učijo tudi že v prvem razredu v okviru neobveznih izbirnih vsebin (22. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli, 2013). To pomeni, da mora šola to možnost obvezno ponuditi, učenec pa jo lahko izbere ali ne. V prvem letu izvajanja je to možnost izkoristilo 18.035 učencev (83,6% prvošolcev), ki je izbralo angleščino, in 529 učencev (2,4% prvošolcev), ki je izbralo nemščino, v drugem letu izvajanja - to je v šolskem letu 2016/17- pa se je angleščine v prvem razredu kot neobvezni izbirni predmet učilo že 19.729 učencev (89% prvošolcev) in nemščine 607 učencev (2,7% prvošolcev). Z učenjem prvega tujega jezika dijaki nadaljujejo v vseh srednješolskih programih, razen v programih nižjega poklicnega izobraževanja.

7.1.2 Drugi tuji jezik

Slovenska osnovna šola ponuja pester nabor tujih jezikov, med drugim sosedske jezike (nemščino, italijanščino, hrvaščino in madžarščino), jezike narodnostnih manjšin (italijanščino in madžarščino), jezike nekaterih skupin priseljencev iz bivšega skupnega jugoslovanskega prostora (hrvaščino, srbsščino, makedonščino), klasični jezik (latinščino) ter seveda pomembnejše jezike v mednarodnem prostoru (angleščino, francoščino, španščino, ruščino ter kitajščino). Učenje drugega tujega jezika ne sodi med obvezne predmete osnovnošolskega programa, učenci se ga/jih lahko učijo kot obvezni ali neobvezni izbirni predmet.

Drugi tuji jezik kot obvezni izbirni predmet (OIP) se izvaja v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju (od 7. – 9. razreda) in pomeni, da mora šola v okviru družboslovno-humanističnega sklopa med drugimi predmeti ponuditi vsaj en tuji jezik,

tudi otroci v vrtcih s slovenskim jezikom. Na narodnostno mešanih območjih, kjer živi madžarska narodna skupnost je z zakonom določeno dvojezično šolstvo. V dvojezičnih šolah morajo strokovni delavci obvladati oba učna jezika.

Vir: spletna stran Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport

http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/urad_za_razvoj_in_kakovost_izobrazevanja/razvojna_podrocja/jezikovno_izobrazevanje/#c21753.

učenec pa mora izbrati dve uri pouka izbirnih predmetov tedensko, lahko pa tudi tri, če s tem soglašajo njegovi starši. Med vsemi izbirnimi predmeti se samo tuji jezik poučuje dve uri tedensko in vsa tri leta, ostali predmeti so enoletni in se poučujejo eno uro tedensko. V naboru tujih jezikov je med obveznimi izbirnimi predmeti 12 tujih jezikov (angleščina, nemščina, italijanščina, francoščina, španščina, hrvaščina, srbsščina, makedonščina, madžarščina, ruščina, kitajščina in latinščina). Kljub temu, da sistemska možnost učenja vseh teh jezikov obstaja, se dejansko nekateri jeziki ne poučujejo: za njih ni zanimanja in šola jih ne ponudi. Tudi če jih ponudi, se ne prijavi zadostno število učencev. Takšen jezik je na primer makedonščina, ki se ni še nikoli poučevala, podobno je z madžarščino, poučevanje srbsščine se je zmanjšalo na samo eno osnovno šolo in 5 učencev v šolskem letu 2016/17, hrvaščina se je v letu 2013/14 poučevala na 11 šolah, v letu 2016/17 pa samo še na 7. Na drugi strani pa se nemščina poučuje na približno 80% slovenskih osnovnih šol, sledi francoščina, ki se poučuje na 16% slovenskih osnovnih šol, španščina na 13,5% ter italijanščina na 9% slovenskih osnovnih šol (Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, 2015/2016).

Drugi tuji jezik kot neobvezni izbirni predmet (NIP) se izvaja v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju (od 4. – 9. razreda osnovne šole). Šola za učence od 4. do 6. razreda ponudi pouk drugega tujega jezika, umetnosti, računalništva, športa ter tehnike. Tuji jezik se poučuje v obsegu dveh ur tedensko, medtem ko se ostali predmeti poučujejo le eno uro tedensko. Učenec se prostovoljno odloči, ali bo katerega izmed ponujenih neobveznih izbirnih predmetov izbral. Možen obseg je dve uri tedensko. Če se torej učenec/učenka odloči za tuji jezik, si ne more dodatno izbrati nobenega drugega predmeta. Šola v tretjem vzgojno-izobraževalnem področju v okviru neobveznih izbirnih vsebin ponuja samo drugi tuji jezik. V naboru tujih jezikov v okviru neobveznih izbirnih vsebin je 6 jezikov: sosedski oz. manjšinski (italijanščina, nemščina, madžarščina in hrvaščina) ter angleščina in francoščina kot najbolj razširjena jezika v mednarodni komunikaciji (z vidika Slovenije).

V spodnjih preglednicah je razvidno, v kakšnem obsegu in katere jezike kot neobvezne izbirne predmete so se učenci učili v šolskem letu 2016/2017. Daleč največ učencev se kot drugi tuji jezik v okviru neobveznih izbirnih vsebin tako od 4. do 6. razreda kot od 7. do 9. razreda uči nemščino, nato v nižjih razredih sledi italijanščina, v višjih razredih pa francoščina. Zelo malo šol izvaja pouk hrvaščine, madžarščina pa se v tej obliki sploh ne izvaja. Angleščino izberejo tisti učenci, ki se sicer učijo nemščino kot prvi tuji jezik.

Tabela 1: Izbrani neobvezni izbirni predmeti za šolsko leto 2016/17
(Vir: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport)

		Število šol	% šol	Število učencev
NIP - Drugi tuji j. - Angleščina	4. – 6. razred	26	5,8	627
NIP - Drugi tuji j. - Francoščina	4. – 6. razred	24	5,3	555
NIP - Drugi tuji j. - Hrvaščina	4. – 6. razred	1	0,2	28
NIP - Drugi tuji j. - Italijanščina	4. – 6. razred	40	8,9	1.308
NIP - Drugi tuji j. - Nemščina	4. – 6. razred	349	77,9	12.407
NIP - Drugi tuji j. - Angleščina	7. – 9. razred	10	2,2	203
NIP - Drugi tuji j. - Francoščina	7. – 9. razred	44	9,8	755
NIP - Drugi tuji j. - Hrvaščina	7. – 9. razred	5	1,1	58
NIP - Drugi tuji j. - Italijanščina	7. – 9. razred	15	3,3	252
NIP - Drugi tuji j. - Nemščina	7. – 9. razred	109	24,3	3.041

Trenutni program osnovne šole torej ponuja kar nekaj možnosti učenja tujih jezikov. V najboljšem primeru lahko devetošolec ob zaključku osnovnošolskega šolanja zelo dobro govori dva tuja jezika in tretjega nekaj: prvi tuji jezik, ki se ga je učil devet let in naj bi dosegel stopnjo A2/B1, drugi tuji jezik, ki se ga je lahko učil kot neobvezni izbirni predmet nepretrgoma šest let in je dosegel A2 stopnjo⁹ ter tretji tuji jezik, ki se ga je učil kot obvezni izbirni predmet tri leta in je dosegel A1/A2 stopnjo. Seveda so možne tudi vse mogoče variacije glede izbora jezika in dolžine učenja.

7.2 Tuji jeziki v srednji šoli

Ob prehodu v srednjo šolo večina dijakov nadaljuje z učenjem prvega tujega jezika, ki je obvezen element vseh srednješolskih programov, razen programov nižjega poklicnega izobraževanja. Drugi tuji jezik je obvezen v gimnazijskih programih ter nekaterih programih srednjega poklicnega, srednjega strokovnega in poklicno-tehniškega izobraževanja. Gimnazijski program ponuja tudi učenje tretjega tujega jezika v okviru izbirnih vsebin od 2. letnika dalje. Nabor jezikov, ki jih ponujajo srednješolski programi je manj pester kot nabor v osnovni šoli. Za učenje drugega tujega jezika lahko dijaki izbirajo med osmimi jeziki: angleščino, nemščino, francoščino, italijanščino, španščino, ruščino, latinščino in grščino, kot tretji tuji jezik pa se lahko učijo tudi kitajščino. Vsi naštetih jeziki, razen kitajščine, so lahko tudi v izboru na maturi. Pri prvem tujem jeziku na višjem nivoju naj bi dijaki na maturi dosegli stopnjo B2, pri drugem tujem jeziku pa B1. Kot je bilo že omenjeno na začetku, Državni izpitni center

⁹ Ti učenci/učenke še niso končali osnovne šole, saj so NIPi uvedeni šele v šolskem letu 2014/15, NIP za prvi tuji jezik v prvem razredu pa šele 2015/16.

dijakom ob maturitetnem spričevalu izda tudi certifikat z evropsko ravno znanja tujega jezika.¹⁰

7.3 Tuji jeziki v obliki interesnih dejavnosti

Tako učenci v osnovni šoli kot dijaki v srednji šoli lahko poleg vsebin, ki jih ponujajo obvezni in izbirni deli programov, izbirajo učenje jezikov tudi v okviru interesnih dejavnosti. Le-te vsaka šola ponuja in izvaja po lastnem izboru in v lastni režiji. Z vidika učenca ali dijaka je to mikavna izbira, saj se lahko uči jezika, ki ga zanima, hkrati pa ni ocenjen. Z vidika financiranja učitelja pa je ta oblika nestabilna, saj učitelj ni plačan iz sistema (interesna dejavnost je samo deloma sistemsko umeščena v program osnovne ali srednje šole), kadar pa gre za nadstandard, je potrebno vire financiranja poiskati drugod (plačilo staršev, pomoč občine ...).

8 Uvajanje kitajščine

Kitajščina je zadnji tuji jezik, ki je bil umeščen v slovenske vzgojno-izobraževalne programe. Začetek sodelovanja med slovenskimi in kitajskimi šolami seže v leto 2009, ko se je Gimnazija Jožeta Plečnika v Ljubljani povezala z eno od kitajskih srednjih šol z namenom ogleda sončnega mrka v Šanghaju. Obisk so kitajski dijaki vrnili jeseni 2009. Ob tem času so se slovenski dijaki na šoli učili kitajščino. To je trajalo dve leti. V šolskem letu 2010/11 se je nadaljevalo tudi s poučevanjem kitajščine kot interesne dejavnosti na OŠ Vič v Ljubljani. Kar nekaj slovenskih ravnateljev je bilo s strani Kitajske povabljenih na izobraževalne obiske na Kitajsko, v tem obdobju pa so potekale tudi sicer kar živahne izmenjave med Slovenijo in Kitajsko na različnih ravneh (politični, gospodarski, izobraževalni, znanstveni). Kitajska je bila in je še zmeraj zelo zainteresirana, da bi se poučevanje kitajščine razširilo v čim več držav. Januarja 2011 je vodja Konfucijevega inštituta (v nadaljevanju tudi KI), ustanovljenega na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani, na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport predstavila delovanje te ustanove. Izpostavila je veliko povpraševanje po znanju kitajščine tako med študenti kot v poslovnem svetu po svetu pa tudi že v Sloveniji. Povedala je, da so se z ustanovitvijo KI v Ljubljani zelo povečale tudi možnosti za dodatne štipendije tako za študente sinologije kot za študente Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani na Kitajskem. Hkrati je izrazila željo po ustanovitvi Konfucijevih učilnic v okviru slovenskega izobraževalnega sistema. Vsaka Konfucijeva učilnica naj bi zaobjela vsaj po en vrtec, eno osnovno in eno srednjo šolo. V tem času so sinologi s Filozofske fakultete v Ljubljani že pripravili osnutek učnega načrta za poučevanje kitajščine v osnovni šoli. Sklep

¹⁰ Informacije dostopne na spletni stranu Državnega izpitnega centra:
https://www.ric.si/ostalo/umestitve_izpitov_iz_tujih_jezikov_v_sejo/.

sestanka je bil, da se pospešijo priprave za sprejetje učnega načrta na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje, ki je najvišje strokovno telo na področju splošnega izobraževanja v Republiki Sloveniji. Hkrati naj se začne tudi postopek za pripravo učnega načrta za srednje šole.

Na podlagi omenjenega sestanka je Konfucijev inštitut aprila 2011 sklical predstavnike stroke, ministrstva, Zavoda RS za šolstvo (v nadaljevanju tudi ZRSŠ) in zainteresirane ravnatelje, da bi skupaj preverili pripravljenost in postopek uvajanja kitajskega jezika v osnovne in srednje šole s podporo Konfucijevega inštituta Ljubljana. Beseda je tekla o trenutnem stanju in izkušnjah s področja poučevanja kitajščine, predstavljene so bile Konfucijeve učilnice in način njihovega delovanja, zagotovljena je bila pomoč s strani Konfucijevega inštituta, izpostavil se je problem pedagoške usposobljenosti sinologov. Študij sinologije namreč ni omogočal pedagoške izobrazbe, v šolski prostor in učni proces pa se brez le-te ne da vstopiti (94. – 100. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, 1996). Kot začasna rešitev je bila nakazana možnost pridobitve pedagoško-andragoške izobrazbe v okviru posebnega programa. Na sestanku je bilo dogovorjeno, da se že pripravljeni učni načrt za kitajščino kot izbirni predmet v osnovni šoli umesti na naslednjo sejo Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje in da se v čim krajšem času pripravi učni načrt za kitajščino kot izbirni predmet na srednjih šolah. Za pripravo so bili zadolženi sinologi Oddelka za azijske študije na FF UL. Prav tako je bilo sklenjeno, da se takoj prične s pripravo novega učbenika ter da se vsak poskuša čim bolj zavzeti, da bi vsi administrativni postopki normalno stekli in da se pouk kitajščine na osnovnih in srednjih šolah (na srednjih vsaj fakultativno) lahko tudi uradno začne v šolskem letu 2011/12.

Intenzivno delo se je nadaljevalo v juniju, ko je bil ponovno sklican sestanek na Uradu za razvoj izobraževanja. Prisotne (vodja Konfucijevega inštituta, predstavnic sinologov FF UL in avtorica prispevka) smo se strinjale, da je uvajanje učenja in poučevanja kitajščine v slovenske osnovne in srednje šole pomembno in da je potrebno pripraviti dolgoročni načrt dela za vse vpletene strani. Ponovno je bilo sklenjeno zaporedje nadaljnjih korakov, ki si morajo slediti: sinologi Oddelka za azijske študije FF pripravijo dopis, v katerem ZRSŠ pozove, da se ustanovi razširjena predmetna skupina za kitajščino, predlaga tri člane razvojne predmetne skupine, od katerih mora eden prevzeti skrb za razvoj predmeta kitajščine. Prav tako so se nadaljevali konkretni koraki pri razvoju učbenika (sinologi Oddelka za azijske študije in KI). Pripravljen je bil načrt za srečanje ravnateljev vrtcev, osnovnih in srednjih šol, ki so konkretno zainteresirani za sodelovanje v Konfucijevih učilnicah (dokončno potrditev vrtcev in šol bo naredila kitajska stran). Ministrstvo je razvoj predmeta kitajščine vključilo v letni delovni načrt ZRSŠ za leto 2012 ter zagotovilo sredstva za razvojni projekt. Prav tako je ministrstvo naročilo ZRSŠ pripravo učnega načrta za kitajščino za srednjo šolo.

V nadaljevanju je Zavod RS za šolstvo poskrbel, da je bil učni načrt za kitajščino v osnovni šoli obravnavan na 146. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, ki

je bila 22. 12. 2011. Učni načrt je bil sicer potrjen, Zavodu RS za šolstvo pa je bilo naročeno, da ga dodatno jezikovno pregleda in uredi ter upošteva pripombe iz razprave. Na podlagi potrjenega Učnega načrta za kitajščino v osnovni šoli je minister za izobraževanje, znanost, kulturo in šport marca 2012 izdal Odredbo o spremembi vzgojno-izobraževalnega programa osnovna šola, s katero se v predmetnik osnovne šole dodal nov izbirni predmet kitajščina. Prav tako je bil v decembru 2012 sprejet Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o izobrazbi učiteljev in drugih strokovnih delavcev v izobraževalnem programu osnovne šole, v katerega je bil dodan odstavek, da je »učitelj kitajščine lahko, kdor je končal univerzitetni študijski program vzhodnoazijske študije (smer sinologija) ali magistrski študijski program druge stopnje sinologija« (Uradni list RS, št. 92, člen 1.2.95).

Hkrati so se nadaljevala dogovarjanja za ustanovitev Konfucijevih učilnic. Na sestanku na Uradu za razvoj izobraževanja decembra 2012 je bilo ugotovljeno, da so dani vsi pogoji za začetek poučevanja kitajščine kot izbirnega predmeta v šolskem letu 2013/14. Poleg zagotovljenih sistemskih pogojev je bilo ugotovljeno tudi, da je na razpolago tudi manjše število sinologov z ustrežno izobrazbo za poučevanje v okviru vzgojno-izobraževalnega sistema. Pripravljen je tudi že učni načrt za poučevanje kitajščine v srednjih šolah, ki je v postopku recenzij; v pripravi je tudi zgibanke za promocijo kitajščine kot izbirnega predmeta. Pri izdelavi zgibanke je na pomoč priskočilo Veleposlaništvo Ljudske republike Kitajske v Sloveniji. Na slovenskih šolah že delujeta dva konzorcija, ki izvajata kitajščino kot interesno dejavnost: ljubljanski - vodi ga OŠ Trnovo iz Ljubljane (sestavljajo ga en vrtec, tri osnovne šole in dve gimnaziji) ter mariborski - vodi ga II. gimnazija Maribor, sestavljajo pa ga tudi še vsaj en vrtec in ena osnovna šola. Zanimanje se kaže tudi v Kopru in Novi Gorici. Konfucijev inštitut, ki deluje pod okriljem Državnega urada za kitajski jezik s sedežem v Pekingu (*HANBAN*), ima na razpolago kitajske učitelje - prostovoljce, ki v omenjenih šolah že poučujejo kitajščino. To poučevanje poteka skupaj s slovenskim sinologom, kar se je na podlagi izkušnje OŠ Trnovo pokazalo kot izredno uspešno. Kitajska stran financira učitelja ter material – opremo za vzpostavitev fizičnega prostora, namenjenega pouku kitajščine. Slovenska stran financira sinologa (v okviru sistema) ter stanovanje in zavarovanje kitajskega učitelja. Kitajščina, ki se v osnovni šoli že izvaja kot interesna dejavnost, se je v šolskem letu 2013/14 lahko začela izvajati tudi kot izbirni predmet v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju. Končni sklep sestanka je bil, da se pred nadaljnjim odločanjem v zvezi s podporo, spremljanjem in evalvacijo uvajanja kitajščine v osnovno šolo skliče sestanek z zainteresiranimi ravnatelji osnovnih šol. Cilj sestanka je bil, da se preveri dejanska zainteresiranost šol za izvajanje kitajščine kot izbirnega predmeta ter se skupaj z njimi posvetuje o najboljših možnostih za naprej.

Na sestanku z ravnatelji, ki je bil sklican še v decembru 2012 in ki so se ga udeležili ravnatelji petih osnovnih šol, je bil izpostavljen zelo velik interes učencev za učenje kitajščine kot interesne dejavnosti in tudi dejstvo, da zanimanje narašča, učenci pri učenju kitajskega jezika in kulture pa zelo uživajo in se z veseljem učijo. Tudi zato, ker

pri pouku sodelujeta slovenski sinolog in kitajska učiteljica, ki vnaša v pouk dimenzijo drugačnosti. Pouk kitajščine pri otrocih razvija tudi druge spretnosti – fino motoriko (kaligrafija), predvsem pa spodbuja domišljijo in ustvarjalnost otrok. Izpostavljen je bil problem t. i. »letečih učiteljev« - učiteljev, ki kombinirajo obveznost na različnih šolah ter kako jim omogočiti, da v največji možni meri dobijo možnost, da glavnino dela opravijo na matični šoli. Nakazana je bila tudi že rešitev tega problema: reševati ga je potrebno na vsaki posamezni šoli v okviru dvopredmetnega poučevanja (sinologija v navezavi z drugimi predmeti), kombiniranje s podaljšanim bivanjem ipd. Predstavnik ministrstva je zanimal predvsem prehod od interesne dejavnosti k izbirnemu predmetu; da ne bo ocenjevanje pri izbirnem predmetu zmanjšalo zanimanja za kitajščino. Ravnateljice so se strinjale, da bo pri tem prehodu prišlo do osipa tako kot pri vseh ostalih predmetih, da pa je zato začetna motivacija in izvajanje kitajščine kot interesne dejavnosti v nižjih razredih toliko pomembnejša¹¹; obvezni izbirni predmet naj pomeni nadgradnjo predhodnega učenja.

V začetku leta 2013 je bil v sodelovanju s sinologi Oddelka za azijske študije in Veleposlaništvom Ljudske republike Kitajske v Sloveniji na Zavodu RS za šolstvo dokončan letak, ki nagovarja učence in dijake k učenju kitajskega jezika.

Slika 1: Letak za kitajščino kot izbirni predmet

Konec februarja 2013 je bil na dnevni red 155. seje Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje umeščen tudi Predlog učnega načrta za izbirni predmet Kitajščina v

¹¹ Takrat se je pripravljalo tudi uvajanje neobveznih izbirnih vsebin v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju in na sestanku je bila izražena pobuda, da bi bila kitajščina umeščena med poučevanje tujih jezikov tudi v tem okviru.

programu gimnazije. Po krajši razpravi in predlogih za izboljšavo je bil predlagani učni načrt za kitajščino v programu gimnazije sprejet.

Učenci osnovnih šol so si lahko prvič izbrali kitajščino kot obvezni izbirni predmet v šolskem letu 2013/14. Za to opcijo se je odločilo 65 učencev na petih osnovnih šolah. V preglednici je prikazano število učencev kitajščine kot obveznega izbirnega predmeta od 7. do 9. razreda v šolskih letih 2013/2014 do 2016/2017. Začetnemu navdušenju je sledil upad interesa. V šolskem letu 2013/14 so bile osnovne šole, ki so izvajale kitajščino, geografsko lepo razporejene (Maribor, Celje, Ljubljana, Koper), v letu 2016/17 se je poučevanje izvajalo samo še v Ljubljani in Kranju, v letošnjem šolskem letu pa se je pouk kitajščine začel izvajati v Zagorju ob Savi.

Tabela 2: Kitajščina kot obvezni izbirni predmet v OŠ (2013/14–2017/18)

	Občina	Šola	Predmet	Št. uč.
2017/18	Ljubljana	Osnovna šola Trnovo	Kitajščina	6
	Kranj	Osnovna šola Orehek	Kitajščina	4
	Zagorje ob Savi	Osnovna šola Ivana Kavčiča Izlake	Kitajščina	5
			Skupaj 2017/18	15
2016/17	Ljubljana	Osnovna šola Trnovo	Kitajščina	5
	Ljubljana	Osnovna šola Koseze	Kitajščina	2
	Kranj	Osnovna šola Orehek	Kitajščina	3
			Skupaj 2016/17	10
2015/16	Kranj	Osnovna šola Orehek Kranj	Kitajščina	3
	Ljubljana	Osnovna šola Koseze	Kitajščina	2
	Ljubljana	Osnovna šola Trnovo	Kitajščina	3
			Skupaj 2015/16	8
2014/15	Kranj	Osnovna šola Orehek Kranj	Kitajščina	3
	Ljubljana	Osnovna šola Koseze	Kitajščina	10
	Ljubljana	Osnovna šola Trnovo	Kitajščina	3
			Skupaj 2014/15	16
2013/14	Koper	Osnovna šola Antona Ukmarja Koper	Kitajščina	16
	Maribor	Osnovna šola Bojana Iliča Maribor	Kitajščina	13
	Koper	Osnovna šola Dušana Bordona Semedela - Koper	Kitajščina	8
	Celje	Osnovna šola Lava Celje	Kitajščina	11
	Ljubljana	Osnovna šola Trnovo	Kitajščina	17
			Skupaj 2013/14	65

V šolskem letu 2013/2014 je bila kitajščina kot izbirni predmet prvič uvedena tudi v programu gimnazije. Izvajale so ga tri gimnazije, in sicer Gimnazija Ptuj, Gimnazija Ravne na Koroškem in Gimnazija Celje - Center (skupaj 37 dijakov), leto kasneje, v

šolskem letu 2014/15, samo na Gimnaziji Celje – Center (7 dijakov), v šolskem letu 2015/16 pa ponovno na Gimnaziji Ptuj ter na Gimnaziji Celje – Center (skupaj 26 dijakov). Ob tem je potrebno dodati, da so to podatki, ki so jih gimnazije sporočile na ministrstvo. Po teh podatkih se kitajščina kot obvezni izbirni predmet poučuje samo na Gimnaziji Celje – Center, drugod pa kot neobvezni tuji jezik.

Glede na predstavljene podatke bi lahko zaključili, da je poučevanja kitajščine v okviru obveznih in izbirnih vsebin na slovenskih osnovnih in srednjih šolah zelo malo. Spremljanje stanja na področju učenja in poučevanja kitajščine, ki ga izvaja Zavod RS za šolstvo za šolsko leto 2015/16 (Ilgo, 2016), je pokazalo, da se učenje kitajščine pretežno izvaja v obliki interesne dejavnosti ter da je število učencev in dijakov, ki se učijo kitajščine, precej višje od uradnih števil¹². To napeljuje na razlago, da si učenci in dijaki še ne želijo izbrati kitajščine kot drugega tujega jezika in da imajo prednost »tradicionalni« tuji jeziki, predvsem nemščina. Hkrati pa jih kitajščina in kitajska kultura zanimata, vseč jim je tudi način poučevanja (slovenski sinolog/inja in kitajski učitelj/ica). Z vidika sistemske ureditve je poučevanje tujega jezika kot obveznega izbirnega predmeta bolj smiselno, saj je učitelj neposredno plačan iz državnega proračuna, v primeru nadstandarda pa je potrebno financiranje zagotoviti iz drugih virov.

V letih 2013-2015 so bile ustanovljene štiri Konfucijeve učilnice, ki delujejo v okviru Konfucijevega inštituta: v Ljubljani jo vodi OŠ Trnovo, v Mariboru II. gimnazija Maribor, v Kranju Gimnazija Kranj in v Kopru Univerza na Primorskem. Poučevanje kitajščine v okviru Konfucijevih učilnic zagotavlja vzgojno-izobraževalno vertikalno, saj so vključeni tako vrtci kot osnovne in srednje šole. Poleg sistemskih sredstev pa Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport že od leta 2013 dalje preko letnega delovnega načrta Zavoda RS za šolstvo namenja za razvoj in implementacijo kitajščine med 15.000 in 25.000 EUR letno. Ker na ZRSŠ ni zaposlenega nobenega sinologa, razvojno in strokovno delo opravi zunanja sodelavka.

9 Prostor tudi za japonščino?

Če na kratko povzamemo vključevanje kitajščine v vzgojno-izobraževalni sistem, vidimo, da je šlo za daljši proces, v katerega so bili vključeni tako strokovnjaki z Oddelka za azijske študije FF UL kot strokovnjaki Zavoda RS za šolstvo, državni uradniki (tako odločevalci kot tisti, ki so skrbeli, da je proces ves čas tekkel), politiki (slovenski resorni minister, kitajski veleposlanik), drugi predstavniki strokovne javnosti (predstavniki Ekonomske fakulteta UL, ravnatelji slovenskih vzgojno-izobraževalnih zavodov). Ob tem je potrebno dodati, da sem v prispevku osvetlila samo nekatere plati vpeljevanja

¹² Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ne zbira podatkov o izvajanju interesnih dejavnosti na šolah. V primeru, da šola ponudi učencem večje število ur interesnih dejavnosti, se te obravnava kot nadstandard in v tem primeru dodatne ure financira občina ali starši.

kitajščine (strokovno, organizacijsko, sistemsko), ne pa vseh (nisem recimo omenjala širšega konteksta). Potrebno se je namreč zavedati, da so vzporedno z vpeljevanjem kitajščine potekali tudi drugi projekti, za vključitev v predmetnik so si prizadevale tudi druge interesne skupine. Šolski predmetnik obsega omejeno število ur: če se vključi nov predmet oziroma če se enemu predmetu dodajo ure, jih je potrebno drugemu odvzeti. In to ni nikoli lahko.

Kaj bi ob tem lahko rekli za japonščino? Prostor v predmetniku bi se verjetno našel. Kjer imamo dvanajst (program osnovne šole) oz. osem tujih jezikov (program gimnazije), je načeloma prostor tudi za trinajstega oz. devetega. Priprava učnega načrta verjetno ne predstavlja večjega problema, podpora stroke je prav gotovo zagotovljena, strokovni kader je možno zagotoviti tako, kot se je za poučevanje kitajščine, prav tako lahko brez dvoma računamo na podporo japonskega veleposlaništva. Zanimanja med študenti za študij japonologije je veliko, izkušnje japonskega veleposlaništva s predstavljanjem japonskega jezika in kulture slovenskim šolam so tudi dobre (projekt Obzorja vzhajajočega sonca v letih 2010-2014), nekaj sodelovanja med slovenskimi in japonskimi šolami je že vzpostavljeno, gospodarskega in znanstvenega sodelovanja med Slovenijo in Japonsko je kar nekaj, v zadnjih letih lahko vidimo rast. V letu 2017 je bil odprt japonski oddelek v osrednji družboslovni knjižnici Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani, celo leto so potekale prireditve o predstavitvi Japonske, nadaljuje se s praznovanji Dneva Japonske v Sloveniji. Kako zavzeta bi bila politična podpora vključitvi japonščine v slovenske vzgojno-izobraževalne programe, je ta hip težko oceniti. Vsekakor pa je umestitev japonščine v kurikule šele prva postaja. Ali bo potem japonščina tudi zaživela v praksi slovenskih osnovnih in srednjih šol? Sama sem prepričana, da je potrebno nadaljevati z odpiranjem slovenskega šolskega prostora, je pa res, da gre za dolgotrajne in zahtevne procese, ki ne prinašajo rezultatov čez noč. Pa vendar se vsaka dolga pot začne s prvim korakom. Mogoče je bilo nekaj prvih korakov že narejenih in je potrebno samo nadaljevati.

Reference

- Council of Europe (2001). *The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR)*. Pridobljeno s https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/framework_en.pdf
- Council of Europe (2017). *The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR). Companion volume with new descriptors*. Pridobljeno s <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/168074a4e2>
- Evropska komisija (2012). *Evropska raziskava o jezikovnih kompetencah (European Survey on Language Competence – ESLC)*. Pridobljeno s <http://www.pei.si/Sifranti/InternationalProject.aspx?id=24>

- Ilgo, T. (2016). *Predstavitev rezultatov analize ankete o stanju na področju poučevanja kitajščine v slovenskem vzgojno-izobraževalnem prostoru v letu 2015/2016*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno s <https://www.zrss.si/pdf/Analiza-Stanja-Poucevanje-Kitajscine.pdf>
- Klemenčič, E. (2017). *Vmesno nacionalno poročilo o implementaciji in učinkih programa Erasmus+ (SLOVENIJA)*. Pridobljeno s http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/SMEU/E_nacionalno_porocilo_izobrazevanje.pdf
- Ministrstvo za kulturo (2014). *Akcijski načrt za jezikovno izobraževanje*. Pridobljeno s http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/raziskave-analize/slovenski_jezik/Akcijski_nacrt_za_jezikovno_izobrazevanje_javna_razprava.pdf
- Ministrstvo za kulturo (2014). *Akcijski načrt za jezikovno opremljenost*. Pridobljeno s http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/raziskave-analize/slovenski_jezik/Akcijski_nacrt_za_jezikovno_opremljenost_javna_razprava_popravljeno2.pdf
- Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport (2003). *Prerezi politike jezikovnega izobraževanja v Sloveniji* (Nacionalno poročilo). Pridobljeno s http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/Prerezi_politike_jezikovno_koncni_slov.pdf
- Odredba o spremembi vzgojno-izobraževalnega programa osnovna šola (2012). *Uradni list RS*, št. 24 (30. 3. 2012). Pridobljeno s <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2012-01-0931/odredba-o-spremembi-vzgojno-izobrazevalnega-programa-osnovna-sola>
- Pravilnik o izdajanju certifikatov z evropsko ravno znanja tujega jezika (2016). *Uradni list RS*, št. 73 (18.11.2016, str. 10245-10254). Pridobljeno s <http://www.uradni-list.si/pdf/2016/Ur/u2016073.pdf#!/u2016073-pdf>
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o izobrazbi učiteljev in drugih strokovnih delavcev v izobraževalnem programu osnovne šole (2012). *Uradni list RS*, št. 92 (6.12.2012). Pridobljeno s <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2012-01-3593?sop=2012-01-3593>
- Resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014 – 2018 /ReNPJP14–18/ (2013). *Uradni list RS*, št. 62/13. Pridobljeno s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO91>
- Strokovni svet za splošno izobraževanje (2011). *Sklepi 146. seje Strokovnega sveta za splošno izobraževanje*. (22.11.2011) Pridobljeno s http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/strokovni_sveti/vladni/pdf/splosno_sklep_146.pdf
- Strokovni svet za splošno izobraževanje (2013). *Sklepi 155. seje Strokovnega sveta za splošno izobraževanje*. (28.2.2013) Pridobljeno s http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/strokovni_sveti/vladni/SSSI/Sklepi_155_seje.doc
- Svet Evrope - Evropski center za moderne jezike. Pridobljeno s <http://www.ecml.at/>
- Svet Evrope (2001). *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje*. Prevod v slovenščino 2011. Pridobljeno s <http://www.europass.si/files/userfiles/europass/SEJO%20komplet%20za%20splet.pdf>

Svet Evrope (2014). *Recommendation CM/Rec(2014)5 of the Committee of Ministers to member States on the importance of competences in the language(s) of schooling for equity and quality in education and for educational success*. Pridobljeno s https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805c6105

Unesco (2017). *Ljubljana OER Action Plan*. Pridobljeno s https://en.unesco.org/sites/default/files/ljubljana_oer_action_plan_2017.pdf

Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja /ZOFVI/, 1996. *Uradni list RS*, št. 16 (2007 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr. in 25/17 – ZVaj). Pridobljeno s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO445#>

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli /ZOsni-I/ (2013). *Uradni list RS*, št. 63 (26.7.2013). Pridobljeno s <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2013-01-2519?sop=2013-01-2519>

Zavod RS za šolstvo. *Projekt ROPP*. Dostopno v spletni skupnosti Jeziki v izobraževanju <https://skupnost.sio.si/course/view.php?id=8733>